

УДК 316.362.3(477)

СІМ'Я ЯК ЦІННІСТЬ ТА ЦІННОСТІ СІМ'Ї СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Студ. М.В. Новакович, гр. БМР - 17

Науковий керівник ст.викл. Н.В. Гребеннікова
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою роботи є дослідження сім'ї як цінності та сімейних цінностей української молоді в умовах трансформації українського суспільства. Виходячи з поставленої мети, визначено наступні завдання: визначити причини змін сімейних цінностей в період трансформації сучасного суспільства, провести аналіз змін сімейних цінностей сучасної української сім'ї, виявити основні чинники та механізми відтворення сімейних цінностей

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є сімейні цінності сучасної української сім'ї. Предмет дослідження складає зміна сім'ї як цінності та сімейних цінностей української молоді в умовах трансформації українського суспільства, їх чинники, механізми відтворення та шляхи оптимізації.

Методи та засоби дослідження. Методологічною основою дослідження є соціологічні та загальнонаукові методи, до яких належать історичний метод, кількісні та якісні методи емпіричних соціологічних досліджень.

Наукова новизна. Доведено, що зараз інститут сім'ї переживає перехідний період ,на даному етапі набули поширення нові форми сімейних структур і способів життя, також набули подальшого розвитку тенденції сучасної сім'ї, які змінили сім'ю і родинні стосунки.

Результати дослідження. Сім'я – одна з найдавніших форм соціальної спільноти людей. Вона виникла раніше, ніж класи, нації, держава, ще в надрах первісного суспільства і відтоді залишається найважливішим соціальним інститутом суспільства. Зміни, які відбуваються в сім'ї, змінюють й її роль у суспільстві, впливають на його стан і розвиток. Тому кожна держава зацікавлена у стійкій, духовно і морально здоровій сім'ї. Зміцнення її устоїв, шлюбно-сімейних відносин тісно пов'язане з оновленням нашого суспільства, духовним відродженням українського народу, державотворенням. На кожному новому етапі розвитку суспільства, коли відбувається переоцінка цінностей, зростає інтерес до проблем сім'ї, моралі, духовності. В цей час, в ускладнених умовах сучасного буття, сім'я як унікальний посередник між інтересами особи і суспільства, опинилася в епіцентрі суспільних катаклізмів. Перехід до ринкових відносин і пов'язані з цим апатія, зубожіння чималої частини населення різко позначилася на самопочутті сім'ї, її виховному потенціалі, стабільності. Усе це зумовило кризу сімейних цінностей. І якщо сімейна взаємодопомога, довіра між членами сім'ї, подружня вірність, спільність інтересів зміцнюють сім'ю, то в наш час спостерігається розпад цих цінностей. Зараз інститут шлюбу переживає перехідний період. Продовжується руйнування старих традиційних установок на шлюб, а нові ще не сформувалися. Трансформації у розвитку українського суспільства також збіглися з періодом поширення позасімейних орієнтацій, що характеризується прискоренням змін у системі цінностей індивіда у напрямі домінування орієнтацій на самореалізацію у професійній сфері, досягнення високого соціального статусу. Але модернізація ціннісних орієнтирів не означає відмови від сімейних цінностей чи втрати їх значущості. Сімейні цінності не здають своїх позицій, вони радше адаптуються й переглядаються з метою задоволення нових потреб.

Сучасні тенденції в розвитку сім'ї характеризуються певними особливостями. По-перше, шлюб стає рівноправним, добровільним, вільним від примусу, матеріальних розрахунків, втручання або тиску третіх осіб, союзом жінки і чоловіка. По-друге, спостерігається додержання принципу егалітарності на противагу патріархальності, який не обмежує права і гідність чоловіка та жінки, забезпечує кожному з них рівні можливості професійного та духовного зростання. По-третє, нині створюються реальні передумови для подолання суперечностей між коханням і обов'язком, індивідуальним і суспільним інтересом в інтимному житті людини. По-четверте, суспільна цінність сім'ї все більше визнається її роллю в примноженні і передаванні в спадковість приватної власності, організації виробництва, організації споживання і побуту тощо. Характеризуючи сучасний етап розвитку сім'ї, соціологи зазначають, що він позначився радикальними змінами у сімейних стосунках, серед соціальних умов, які дають підставу робити подібний висновок називають такі: по-перше, зростання економічної незалежності жінок та активнее залучення їх до трудової діяльності; по-друге, утворення двох центрів життя – місця праці і дому (раніш епрофесійна діяльність і домашнє господарство існували в єдності, в межах однієї сім'ї); по-третє, еволюція поглядів на сексуальну мораль (або сексуальна революція з послабленням соціального контролю, зростання анонімності і сексуальної поведінки, збереження секретності позашлюбних зв'язків, діяльністю широкої мережі засобів масової інформації, які проголошують вільне статеве кохання мало не основним мірилом рівня цивілізованості сучасних чоловіків і жінок, зміною загального ставлення суспільства до сексуальної поведінки з тенденцією пом'якшення традиційних уявлень про дозволене і недозволене тощо). Україна характеризується також високими показниками рівня розлучень, останнім часом вона посідає лідируючі позиції в світі за кількістю розлучень.

Висновки. Вирішення завдань стабілізації шлюбу і сім'ї гостро потребують комплексного дослідження сімейних цінностей, глибокого вивчення закономірностей і суперечностей розвитку взаємин подружжя, які майже завжди містяться в розбіжності ієрархії сімейних цінностей, розробки чинників та механізмів їх відтворення, а також пошук шляхів оптимізації сімейних цінностей сучасної української сім'ї, аспектів формування, розвитку і функціонування шлюбу і сім'ї.

Ключові слова: сім'я, цінність, соціальні умови, традиції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голод С. И. Семья и брак: историко-социальный анализ. Санкт – Петербург: «Петрополис», 1998
2. Глазунов С. В. Соціологія сім'ї. Навч. посіб. Дніпропетровськ, 2000
3. Дворецька Г. В. Соціологія: Навч. Посіб. – К.: КНЕУ, 2002
4. Лисовский В. Т. Молодежь: любовь, брак, семья. (Социологическое исследование). Санкт – Петербург: Наука, 2003